

Urban Roof Farm - innovatie en duurzaamheid op het dak van Bibliotheek Rijn en Venen

Position paper

Hester van Beek, directeur Bibliotheek Rijn en Venen

Eind 2018 openen we de deuren van onze nieuwe centrale bibliotheek in het centrum van Alphen aan den Rijn. De nieuwbouw speelt in op de behoefte om optimaal invulling te kunnen geven aan de verbindende rol van de hedendaagse bibliotheek. Deze rol willen we graag doorvoeren op het dak van het complex! Ons toekomstbeeld omvat een innovatieve Urban Roof Farm: een duurzame, groene plek midden in de stad, in aansluiting op sociale en educatieve behoeften in onze regio.

Wat is het?

De Urban Roof Farm is in feite een daktuin waar met name groente en fruit worden geteeld. Het is een groen icoon met een publieke functie: een tuin met paviljoen waar je als bezoeker van Alphen aan den Rijn van kunt genieten. Onze tip: neem een boek mee uit de bieb! Maar het gaat hier niet alleen om schoonheid. Er wordt een plek gecreëerd waar doelgroepen de groente zelf kunnen telen, koken en nuttigen. Daarmee krijgt het – naast de sociale functie – ook een educatieve rol; opvoedondersteuning, aandacht voor een gezonde leefstijl en bovenal duurzaamheid. Het wordt ook een plek van verbinding voor doelgroepen.

Duurzaamheid

Vele onderdelen van het begrip duurzaamheid komen samen in de Urban Roof Farm. Allereerst het natuurlijke, groene dak. Het is mooi voor het oog en plezierig voor de leefomgeving. Het biedt een kans om de Lage Zijde van Alphen aan den Rijn nóg aantrekkelijker te maken. Maar het dient ook voor het samenbrengen van burgers, de recreatieve functie en mogelijkheden voor educatie op het gebied van duurzaamheid. Eten dat vanuit de tuin zó op je bord belandt, zonder verspilling en zonder eerst duizenden kilometers af te leggen en met plezier zelf geteeld. Kortom: oog voor de mens, oog voor de natuur en oog voor onze gezamenlijke toekomst.

Voor wie is de Urban Roof Farm bedoeld?

Bibliotheek Rijn en Venen fungeert puur als aanjager om de daktuin mogelijk te maken. Wij faciliteren. De verbinding met – al dan niet kwetsbare - groepen in onze gemeenschap wordt mogelijk gemaakt via samenwerking met onze partners in het maatschappelijke veld, onderwijs en bedrijfsleven. De eerste contacten zijn gelegd en het draagvlak voor het initiatief is groot. In principe kunnen alle sociaalmaatschappelijke en onderwijs partners er terecht voor dagbesteding, om de tuin te onderhouden, om te koken, te ontmoeten, te verblijven, te leren en te eten. Ter invulling van programma's die de sociale cohesie en educatieve doelstellingen bevorderen.

Exploitatiekosten

Bibliotheek Rijn en Venen is zich bewust van de extra kosten voor het bouwproject. Daarom staan wij zelf garant voor de inrichting, met hulp van partijen die via financiële, materiële of andersoortige bijdragen een rol kunnen spelen. Diverse bedrijven zijn al benaderd en hebben positief gereageerd. Er is bijvoorbeeld uitzonderlijk veel kennis en bereidwilligheid in de Greenport Boskoop om beplanting, irrigatie- en aanverwante systemen mogelijk te maken.

Tevens zijn wij ons bewust van de druk die de exploitatie op termijn met zich mee kan brengen. Groei en bloei zijn natuurlijke processen, maar onderhoud van de daktuin gaat niet vanzelf. De tuinbouwschool kan hier een rol bij spelen, evenals de eerder genoemde doelgroepen via de programmering.

Daarnaast kunnen we flexibel zijn in de openstelling van het paviljoen en zijn er inkomsten vanuit het activiteitenbudget te verwachten. Het initiële draagvlak rechtvaardigt de oprichting van een 'Vrienden van...' of een andere wijze van crowdfunding. Tot slot liggen er commerciële inkomsten uit verhuur in het verschiet. Overheid, onderwijs en ondernemers versterken hun onderlinge banden in dit unieke project.

Exploitatiebegroting

Aanleggen daktuin eenmalig ca € 150.000,-

Jaarlijks onderhoud ca € 15.000,-

Programmering

Horeca

Energie

Wordt ingevuld door BOOST partners, educatieve instellingen

Wordt geëxploiteerd door horeca in de bibliotheek

Vanuit de duurzaamheidsambitie is het gebouw energieneutraal

Financiering

EBDA, Fondsen, sponsors
(oa tuinbedrijven)

Bijdrage/fee gebruikers:
particulieren, onderwijs, BOOST
partners, Tom in de Buurt

Voorbeelden van andere initiatieven

De wereld smult van het principe van de Urban Roof Farm. Enkele grote wereldsteden lopen voorop, waaronder Montreal met de Lufa Farms, Tokyo met de City Farm en New York heeft z'n Brooklyn Grange. In 2015 werd in Kopenhagen een vooruitstrevende combinatie gemaakt tussen ØsterGRO en een trendy en duurzaam restaurant. Een groene oase met wijds uitzicht over de stad. Maar ook dichterbij huis zetten lokale overheden en bedrijven sterk in op duurzaamheid,

bijvoorbeeld bij Dakakker in Rotterdam en De Schilde in Den Haag. Nog niet eerder stond een boerderij/tuin op het dak van een bibliotheek. Maar waarom niet? Waarom maken we geen heerlijke plek om van het stadse uitzicht van Alphen aan den Rijn te genieten, met een kopje koffie en een boekje in het groen? Nu is het moment!

Een daktuin op de bieb

De Urban Roof Farm ligt in het verlengde van de moderne maatschappelijke rol van Bibliotheek Rijn en Venen. We varen de koers van vernieuwing, vinden het enerverend om buiten onze comfortzone te treden en nieuwe concepten te bedenken. Het stoffige imago van boeken uitlezen ligt inmiddels ver achter ons. Bibliotheek Rijn en Venen heeft zelfs landelijk een leidende rol op het gebied van nieuwe informatieverstrekking. Het bewijs is onze nominatie voor de Beste Bibliotheek van Nederland 2017. Minister Jet Bussemaker van OCW noemt de bibliotheek een plek voor ontmoeting en ontwikkeling in brede zin. Daar kunnen we met de nieuwbouw in Alphen aan den Rijn het voortouw in nemen. We hebben straks de perfecte locatie met binnen- en buitenruimte voor activiteiten en ontwikkeling. Een plek waar je taalles kunt krijgen, waar jongeren in het eLAB werken aan hun toekomst, waar eenzame ouderen elkaar vinden en waar al onze maatschappelijke partners, de lokale overheid en het bedrijfsleven samenwerken aan iets unieks.

Dit initiatief wordt ondersteund door:

IN DE
BUURT

Else Leih: “Een daktuin in hartje centrum Alphen draagt bij aan een gezonde stad. Wij van Tom in de buurt zullen graag met onze klanten en vrijwilligers naar de tuin komen. Want in een tuin bloeien mensen op. Alphen aan den Rijn, groene stad met lef!”

Marie Louise van Mourik: “Wat een fantastisch en uniek initiatief om een daktuin te realiseren op het dak van de bibliotheek, waar we met onze kinderen kunnen spelen, een moestuin kunnen bijhouden en samen komen met anderen uit de stad. Spelend leren, natuurlijk! is ons motto.”

Jumbo, Edwin ten Brink: “Ideaal om te voorzien in eigen stedelijke behoefte aan groente en fruit. De perfecte tool om domeinen als educatie, milieu, werkgelegenheid en welzijn met elkaar te verbinden.”

